

Làng nghề Báo Đáp giữ hồn đèn lồng việt

13:26 31/03/2025

Nằm bên dòng sông Hồng hiền hòa, làng nghề Báo Đáp (huyện Trực Ninh, tỉnh Nam Định) từ lâu đã được biết đến như một cái nôi của nghề làm đèn lồng truyền thống ở miền Bắc. Mỗi năm, cứ vào dịp Trung thu, hàng triệu chiếc đèn ông sao, đèn kéo quân và đèn lồng rực rỡ sắc màu từ làng nghề này lại tỏa đi khắp mọi miền đất nước, mang theo ánh sáng lung linh của một nghề thủ công lâu đời.

Làng Báo Đáp có lịch sử làm đèn lồng hơn 500 năm, bắt nguồn từ những người thợ thủ công lành nghề truyền lại bí quyết qua nhiều thế hệ. Theo các bậc cao niên trong làng, ban đầu, nghề làm đèn chỉ đơn giản là để phục vụ nhu cầu sinh hoạt và các dịp lễ hội trong vùng. Nhưng với sự phát triển của xã hội, đèn lồng Báo Đáp dần khẳng định thương hiệu riêng nhờ sự khéo léo trong từng đường nét và sự bền bỉ của nguyên liệu.

Ông Nguyễn Văn Hùng, một nghệ nhân 70 tuổi, chia sẻ:

“Tôi sinh ra và lớn lên cùng nghề làm đèn lồng. Từ khi còn bé, tôi đã theo cha mẹ cắt giấy, dán nan tre, tô màu cho từng chiếc đèn. Cái nghề này không chỉ nuôi sống gia đình mà còn là niềm tự hào của chúng tôi. Mỗi chiếc đèn lồng làm ra là cả một quá trình đòi hỏi sự tỉ mỉ và tình yêu nghề.”

Nhìn những chiếc đèn lồng rực rỡ, ít ai biết rằng để làm ra một sản phẩm hoàn chỉnh cần trải qua nhiều công đoạn công phu. Đầu tiên là chọn nguyên liệu: tre phải được phơi khô đủ ngày, giấy phải là loại giấy kính mỏng nhưng bền, màu sắc phải hài hòa để khi thắp nến lên, ánh sáng lan tỏa đều.

Nhìn những chiếc đèn lồng rực rỡ, ít ai biết rằng để làm ra một sản phẩm hoàn chỉnh cần trải qua nhiều công đoạn công phu.

Người thợ làng Báo Đáp phải có bàn tay khéo léo để tạo khung, dán giấy sao cho chắc chắn, không bị rách hay nhăn. Một điểm đặc biệt của đèn lồng Báo Đáp là màu sắc và hoa văn thủ công rất tinh tế, mang đậm bản sắc Việt Nam. Những chiếc đèn ông sao năm cánh truyền thống hay những chiếc đèn kéo quân quay tròn đều được trang trí bằng những hình ảnh dân gian như trống đồng, rồng phượng, hay những câu chuyện cổ tích.

Dù có bề dày lịch sử, làng nghề Báo Đáp không tránh khỏi những khó khăn khi đối mặt với sự thay đổi của thời đại. Đèn lồng Trung Quốc tràn vào thị trường với giá thành rẻ hơn, trong khi việc sản xuất đèn lồng thủ công cần nhiều thời gian và công sức. Tuy nhiên, những người thợ ở Báo Đáp vẫn kiên trì bám nghề với niềm tin rằng giá trị của sản phẩm thủ công Việt Nam sẽ không bao giờ mất đi.

Nhiều hộ gia đình trong làng đã tìm cách đổi mới bằng cách kết hợp truyền thống với xu hướng hiện đại. Họ sáng tạo thêm các mẫu mã mới, sử dụng vật liệu thân thiện với môi trường và đẩy mạnh quảng bá trên các nền tảng online. Một số cơ sở đã xuất khẩu đèn lồng sang thị trường nước ngoài, đưa hình ảnh làng nghề Báo Đáp vươn xa hơn.

Nghề làm đèn lồng đòi hỏi sự tỉ mỉ, kiên trì và đam mê, nhưng không phải lúc nào cũng thuận lợi. Các nghệ nhân làng Báo Đáp đang phải đối mặt với nhiều khó khăn. Dẫu vậy, những người thợ Báo Đáp vẫn nỗ lực không ngừng, không chỉ để giữ gìn nghề mà còn để lưu giữ giá trị văn hóa truyền thống. Họ đang

từng bước thích nghi với thị trường, đưa sản phẩm đến gần hơn với khách hàng bằng sự sáng tạo và tinh thần đổi mới.

Làng Báo Đáp không chỉ là nơi sản xuất đèn lồng mà còn là một phần không thể thiếu trong văn hóa Việt Nam. Những ánh đèn lung linh tỏa sáng trong đêm Trung thu hay những lễ hội truyền thống chính là minh chứng cho sự trường tồn của nghề thủ công này. Và dù có bao nhiêu thay đổi, những người thợ ở Báo Đáp vẫn ngày đêm miệt mài, thắp sáng ngọn lửa đam mê với nghề, giữ gìn tinh hoa văn hóa dân tộc.

Bởi lẽ, ánh sáng từ những chiếc đèn lồng không chỉ là ánh sáng của đêm hội, mà còn là ánh sáng của một làng nghề, một truyền thống, một niềm tự hào Việt Nam.

Hà Trần